NT måndagen den 16 juni 1947

Per Hörbergs polska vid spelmanstinget i Finspång

"Anders i Sångens vals" spelas upp och går ut till landets radiolyssnare. Längst fram spelman Gustav Boström, Finspång, och delvis skymd riksspelman Ivar Hultqvist, Norrköping. Den skymtande hatten bakom den sistnämnde tillhör förbundsordf. Sven Hardal. (Foto NT.)

En verklig fullträff blev 20-årsjubilerande Östergötlands spelmansförbunds spelmansting och hembygdsstämma i Finspång, som under lördagen och söndagen arrangerades gemensamt med Finspångs SGU. Folkmusik av gammalt fint märke, framförd med liv och lust av kunniga spelemän, jubileumstal på prosa och vers, utdelning av den fjärde Zornplaketten, folkdans och feststämning — allt i ett strålande skönt sommarväder i en vän Finspångsnatur.

(Forts. å femtonde sid.)

När ordf. folkskollärare Sven Hardal och hans spelmansvänner på kvällen tog tåget hem, var de både belåtna och trötta, men så hade de också gett Finspång något originellt och uppskattat. Omkring 3,000 personer bevistade festen, och med red. Mats Arnberg vid mikrofonen radierades en del av programmet ut till en oräknad lyssnarskara.

Vår folkmusik utgör ju bottentonen i vår rent nationella musik sådan denna kommit till uttryck hos kompositörer som t. ex. Wilhelm Peterson-Berger, Hugo Alfvén och andra, och ännu torde den vara en rik källa att ösa ur. Det är denna känsla för ett rikt kulturarv på musikens område, som besjälar östgötaspelmännen, det fick man ett starkt intryck av då man samtalade med dem mellan alla polskor, gånglåtar och valser. Riksdagsman F. Thapper kom i sitt högtidstal efter diverse politiska utblickar också in på den tanken. Allmogemusiken är, sade han, en god motvikt mot de strömningar, som kommer från de stora världsstäderna. Han tolkade också Finspångs tack för att stämman förlagts hit och i sitt leve inneslöt han också Östergyllen och hela Sverige.

Finspångsbygden har gamla anor i folkmusiken.

Risingebygden och Finspång har gamla anor i folkmusiken, det apostroferades bl. a. genom Pehr Hörbergs polska, vilken spelades av de gästande Sörmlandsspelmännens ordf. Gustav Wetter från Katrineholm, som hade ett tiotal spelmän med sig, bl. a. Södertörns spelmanslag med John Martins som ledare för en perfekt uppspelning. Hr Wetter var också en av de tre prisdomarna för 20 år sedan i Finspång. Det var många gamla goda spelmän, som nu träffades igen, och sörmlänningarnas förre ordf., godsägare Seth Karlsson, syntes också med sin fiollåda under armen. Där fanns riksspelmännen Ivar Hultqvist från Norrköping, och Olov Asklöf från Åtvidaberg, och där fanns gamle Gustav Boström från Torstorp utanför Finspång, still going strong. Hultqvist och Asklöf spelade solo och den förre t. o. m. på en fiol, som var tillverkad ur en granplanka från hans farfars stuggolv. Hans "Spelmansträff" komponerad i Finspång 1934, utgjorde en grandios slutvinjett på den *stora gemensamma uppspelningen*, där man också särskilt minns Hällestadsspelmannen Anders Larssons i Sången vals, upptecknad av Bernhard Jacobsson i Finspång.

Östgötar och sörmlänningar samsades med folkdansare.

Jubileet fick sin glans genom telegram från landshövding Carl Hamilton och andra hyllningar. Från Svenska ungdomsringen för bygdekultur överlämnades till Gustav Boström i Finspång Zorns minnesplakett, den fjärde som utdelats i landet, och till Ragnar Törngren, Ringarum, överlämnades 15-årsmärke i silver. Pastor Hans Jensen i Linköping, ordf. i Östergötland-Holaveds hembygdsring, hyllade i vacker vers och överräckte till förbundsordf.. Hardal en stor bordsflagga. Ordf. i Sörmlandsförbundet hyllade också kollegerna i Östergyllen, och hr Hardal tackade för alla uppvaktningarna.

Och så fortsatte "stråktagle å gno", som Jeremias i Tröstlösa sjunger, och full fart och stämning rådde hela söndagen. Sörmlänningar och östgötar turades om att spela och Hemgårdens barndanslag från Norrköping och Finspångs folkdanslag byttes om i dansen. Publiken slöt upp i de trevliga allmänna folklekarna, och på kvällen gavs det utmärkta programmet "Vånga i vers och visa" med folkskollärare Nils Annerud som ledare. På lördagskvällen bjöds en briljant folkdansuppvisning av det danska folkdanslaget Halvordsminde inför en publik på 1,200 personer, och i den ljumma sommarnatten tråddes kulturell dans, och i samma trolska sommarnattstämning slutade också söndagens lyckade stämmodag. Och alla Finspångsborna tyckte att folkmusiken lät riktigt vackert. —*ra.*

ÖSTERGÖTLANDS FOLKBLAD

Måndagen 16 juni 1947

Jubilerande spelmän trivdes i Finspång

Spelmansförbundets 20-årsjubileum firades i strålande sol

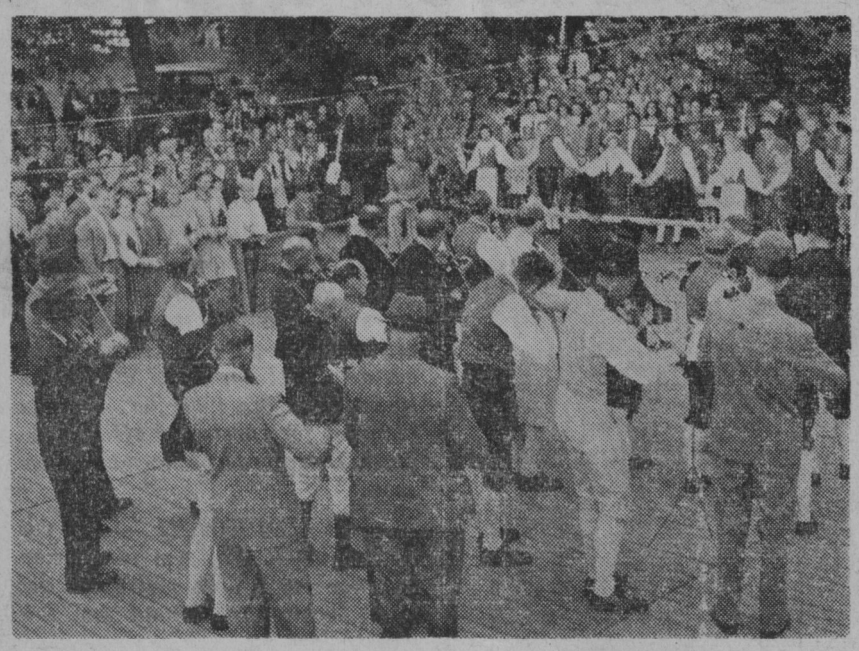

En bild från uppspelningen i Auroraparken.

Östergötlands spelmansförbund firade på söndagen sitt 20-årsjubileum med en glansfull fest i Finspång. Solen strålade över en av Östergötlands utan tvekan vackraste festplatser — Auroraparken — och bland den talrika publiken vimlade det av färgranna bygdedräkter. Det var en fest i det goda gemytets tecken, präglad av absolut äkta spelmansglädje.

Jubileumsfirandet började redan på lördagskvällen då 27 danska ungdomar, Halvorsminde-truppen, medverkade i programmet. De visade bl. a. dansk folkdans, vilket blev mycket uppskattat. På söndagen inleddes programmet med 25 minuters musik som direktutsändes i radio. Spelmansförbundets ordförande hr Sven Hardal välkomsttalade därefter samt läste en telegrafisk hälsning från landshövding Hamilton. Högtidstalet hölls av riksdagsman Fridolf Thapper, som bl. a. yttrade:

Det är en stor glädje att få samlas till hembygdsfest och spelmansstämma på denna gudasköna plats. Vi östgötar brukar betecknas som speciella hembygdsvänner och det är vi stolta över. Hur är det vi brukar säga? Jo, östgötar Gud ske lov, och vi skryter över vårt sköna Östergyllen, men erkänner att också andra landskap är vackra. Och vår känsla för hembygden råkar inte i konflikt med känslan för andra folk och länder. Vi svenskar är ett fredsälskande folk och vore alla fredsälskande på samma sätt som de nordiska nationerna skulle problemen säkerligen lösas mycket lättare. Vi vill leva i fred i vårt lilla vackra land.

Folkrörelserna har förstått att sätta idealen högt. De har arbetat hängivet och är den bästa garantin för att vår demokrati kommer att bestå. Folkrörelsernas betydande insatser kan inte överskattas. Nykterhetsrörelsen till exempel har utfört en gärning som inger respekt. Idealiteten och det goda exemplet har här betytt mer än aldrig så stränga lagar och förbud.

Allmogemusiken är en skatt att bevara i vårt kulturella liv. Den utgör inte minst en motvikt mot strömningar från andra världsdelar, den är ett kulturarv som det bör vara angeläget att rätt förvalta, sade riksdagsman Thapper till slut samt utbringade ett kraftigt besvarat leve för arrangörerna, Spelmansförbundet och Finspångs SGU, för hembygden, Östergyllen och Sverige.

Efter högtidstalet överlämnades Svenska ungdomsringens för bygdekultur minnesplakett till hr Gustav Boström, Finspång, med ett hjärtligt tack för vad han gjort för Spelmansförbundet. Samtidigt överlämnades 15-årsmärket till hr Ragnar Törngren, Ringarum. Hr Boström tackade för plaketten genom att spela en av honom själv komponerad gånglåt.

Under dagen medverkade Finspångs folkdanslag, som därmed gjorde sitt andra offentliga framträdande. Laget dansar utmärkt och det är tydligt att samtliga medlemmar är besjälade av ett stort intresse för folkdansen. Ett populärt inslag i programmet blev också Hemgårdens barndanslag från Norrköping, som dansade till sig hjärtliga applåder. SGU-amatörerna framförde under kvällen det trevliga programmet Vånga i vers och visa, som tidigare bl. a. getts i radio.

Hela festen dominerades dock av allmogemusik. Ett 60-tal spelmän från Östergötlands och Södermanland stämde upp fiolerna och hela eftermiddagen spelades "låtar". Och allmogemusiken utfördes i sin rätta miljö, i nära kontakt med naturen, vilket satte en alldeles särskild prägel på uppspelningen. Det var duktiga spelmän som skötte stråkarna, det var en njutning för örat och en fröjd för ögat när alla klämde i med en vals eller gånglåt. Och det märktes så väl, att jubileumsfesten var en riktig högtid för spelmännen själva, både när de på lövade vagnar åkte runt i samhället, och när de sedan spelade upp i Auroraparken.